

ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร

นางสาวณัฐพร เลิศพิทยภูมิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF USING PROJECT-BASED LEARNING ACTIVITIES IN SOCIAL STUDIES,
RELIGIOUS AND CULTURE SUBJECT GROUP ON PROBLEM SOLVING ABILITY AND
ENVIRONMENTAL CONSERVATION BEHAVIOR OF EIGHTH GRADE
STUDENTS OF DEMONSTRATION SCHOOLS IN BANGKOK

Miss Nattaporn Lertpittayapoom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Teaching Social Studies
Department of Curriculum, Instruction and Educational Technology
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

490923

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานในกลุ่มสาระสังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและ
พฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวฉัฐพร เลิศพิทยภูมิ

สาขาวิชา

การสอนสังคมศึกษา

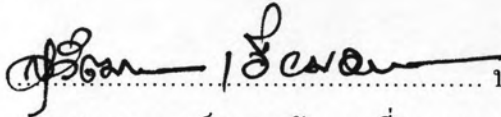
อาจารย์ที่ปรึกษา

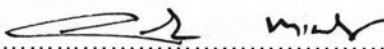
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย พานิช

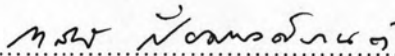
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

 คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. พุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวันนา เอี่ยมอรพรธณ)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย พานิช)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ภาสินี เปี่ยมพงศ์สานต์)

นางสาวณัฐพร เลิศพิทยภูมิ : ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร

(EFFECTS OF USING PROJECT-BASED LEARNING ACTIVITIES IN SOCIAL STUDIES, RELIGIOUS AND CULTURE SUBJECT GROUP ON PROBLEM SOLVING ABILITY AND ENVIRONMENTAL CONSERVATION BEHAVIOR OF EIGHTH GRADE STUDENTS OF DEMONSTRATION SCHOOLS IN BANGKOK)

อ. ที่ปรึกษา: ผศ.ดร. วลัย พานิช, 169 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหา และพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม จำนวน 74 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 37 คน โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2 แบบ คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน จำนวน 12 แผน และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 12 แผน ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งมีความเที่ยงเท่ากับ 0.8321 และแบบสำรวจการเกิดพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้นหลังจากการทดลอง และนักเรียนที่เรียนผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ได้คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. นักเรียนที่เรียนผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมีระดับการเกิดพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงขึ้นหลังจากการทดลอง และนักเรียนที่เรียนผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมีระดับการเกิดพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ภาควิชา หลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต

ณัฐพร

เลิศพิทยภูมิ

สาขาวิชา การสอนสังคมศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

วลัย พานิช

ปีการศึกษา 2549

478 36780 27: MAJOR TEACHING SOCIAL STUDIES

KEY WORD: PROJECT-BASED LEARNING / PROBLEM SOLVING ABILITY / ENVIRONMENTAL CONSERVATION BEHAVIOR

NATTAPORN LERTPITTAYAPOOM: EFFECTS OF USING PROJECT-BASED LEARNING ACTIVITIES IN SOCIAL STUDIES, RELIGIOUS AND CULTURE SUBJECT GROUP ON PROBLEM SOLVING ABILITY AND ENVIRONMENTAL CONSERVATION BEHAVIOR OF EIGHTH GRADE STUDENTS OF DEMONSTRATION SCHOOLS IN BANGKOK

THESIS ADVISOR: ASST.PROF. WALAI PANICH, D.Ed. 169 pp.

The purpose of this research was to study the problem solving ability and environmental conservation behavior of eighth grade students of Demonstration School in Bangkok who learn social studies by project-based learning activities. The subjects were seventy-four students of eighth grade from Chulalongkorn University Demonstration School. They were divided into two groups: an experimental groups and a control group. Each group consisted of thirty-seven students. There were two sets of lesson plans: twelve daily lesson plans for project-based learning activities and twelve daily lesson plan for conventional method activities. Duration of experiment was four weeks which consisted of three periods per week and fifty minutes per period. Research instrument was a set of environmental problem solving ability test which had reliabilities of 0.8321 and a survey form of environmental conservation behavior. Then, the data were compared by t-test.

The results of this research were as follows:

1. The students who learned social studies by project-based learning activities had higher environmental problem solving ability scores than pre-experiment and had higher environmental problem solving ability score than students who learned by conventional method activities at 0.05 level of significance.

2. The students who learned social studies by project-based learning activities had higher level of environmental conservation behavior than pre-experiment and had higher level of environmental conservation behavior than students who learned by conventional method activities.

Department of Curriculum, Instruction and Educational Technology

Field of study Teaching Social Studies

Academic year 2006

Student's signature.....*Nattaporn Lertpittayapoom*

Advisor's signature.....*Walai Panich*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จขึ้นได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งให้ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ที่เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านคือรองศาสตราจารย์ดร.สุวัฒนา เอี่ยมอพรพรรณ และรองศาสตราจารย์ภาสินี เปี่ยมพงศ์สานต์ ที่ได้แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ และขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงกมล สิ้นเพ็ง อาจารย์อรรตพล อนันตวรสกุล และอาจารย์สรสัณันท์ ศรีประทักษ์ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ตลอดจนครู และนักเรียนทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย และขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นวรรรณ วุฒตะกุล หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม และคณาจารย์หมวดวิชาสังคมศึกษาทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.นาถวดี นันทาภินัย อาจารย์วิมลมาศ อำพลพงศ์ อาจารย์ชยการ ศิริรัตน์ อาจารย์พรเทพ จันทราอุกฤษฏ์ อาจารย์ปรารถนา เกษน้อย อาจารย์วันทนา ทวีคุณธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมนึก ปฏิปทานนท์ และอาจารย์ศรัณย์พร ฉัตรรัตนนา ที่ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำต่าง ๆ ในการทำวิจัย ขอขอบคุณที่ เพื่อน และน้อง โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่คอยเป็นห่วงและให้กำลังใจมาตลอด ขอขอบคุณ คุณนรินทร์ ชวลิตาภา สำหรับความเข้าใจ ความหวังดี และกำลังใจที่มีให้เสมอมา

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นแรงจูงใจ เป็นกำลังใจและเป็นผู้ให้การสนับสนุนในทุกสิ่งจนทำให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาได้

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
1. โครงการในกลุ่มสาระสังคมศึกษา	10
1.1 ความหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ	10
1.2 ความสำคัญของการทำโครงการ	13
1.3 ประเภทของโครงการ	17
1.4 ขั้นตอนในการทำโครงการ	18
2. ความสามารถในการแก้ปัญหา	21
2.1 ปัญหาและการแก้ปัญหา	21
2.2 กระบวนการแก้ปัญหา	22
3. พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	26
3.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อม	26
3.2 ความหมายของพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	28
3.2.1 ความหมายของพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	28
3.2.2 ตัวอย่างพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	32

บทที่	ช	หน้า
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		36
4.1 งานวิจัยในประเทศ		36
4.2 งานวิจัยต่างประเทศ		38
3. วิธีดำเนินการวิจัย		41
1 .การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		41
2 .ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง		42
3 .เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย		45
3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล		45
3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง		47
4. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล		50
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....		51
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....		53
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		54
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ		58
รายการอ้างอิง		67
ภาคผนวก		75
ภาคผนวก ก ตัวอย่างหนังสือขอความร่วมมือ		76
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ		78
ภาคผนวก ค ความคิดรวบยอดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม		80
ภาคผนวก ง ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน		86
ภาคผนวก จ ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ		109
ภาคผนวก ฉ แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม		132
ภาคผนวก ช แบบสำรวจพฤติกรรมกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม		141
ภาคผนวก ซ การวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ		144
ภาคผนวก ฌ ตัวอย่างผลงานจากกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน		146
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์		169

ตารางที่ 1	ค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติทดสอบค่าที (t - test) ของคะแนนแบบทดสอบ ความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนการทดลอง ของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม	43
ตารางที่ 2	แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษา เรื่องมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	47
ตารางที่ 3	แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติในวิชาสังคมศึกษา เรื่อง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	48
ตารางที่ 4	การเปรียบเทียบคะแนนแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา ของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง	55
ตารางที่ 5	การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหา ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง	55
ตารางที่ 6	การเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง	56
ตารางที่ 7	การเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง	56
ตารางที่ 8	ค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของ แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	144